

Commissie voor Monumenten en Welstand Hoorn

2023

Inhoud

De voorzitter spreekt	3
Actueel.....	5
Bijzonder plan	9
Zo werkt het	11
Even voorstellen	11
Werkwijze	13
Beoordelingskaders	13
Herbestemming.....	16
Cijfers.....	18
Aanvraagsoorten	18
Soort adviezen	19
Erfgoedbehandelingen	20
Register van plaatsvervangers	20
Erfgoed plan	24
De advisering	26
Adviezen ruimtelijke plannen, kwaliteitsgesprekken, procesbegeleiding, beleidsontwikkeling	28
Ondersteunende activiteiten	30
Hoe is het met?	32
Evaluatie en aanbevelingen.....	34
Overige aanbevelingen door de commissie	35
Tot slot	36
Colofon	38

De voorzitter spreekt

Het formuleren van het voorwoord voor dit jaarverslag is voor mij als voorzitter een mooie gelegenheid om terug te kijken op de achter ons liggende agenda's. Daarbij viel een aantal zaken op. Allereerst blijkt dat de ontwikkeling van het splitsen van panden in de beschermde binnenstad van Hoorn in hoog tempo wordt doorgezet. Het winkelbestand in de binnenstad, en daarmee ook het beeld in de straat, staat daarmee onder druk. Gelukkig is er ook steeds meer aandacht voor kwaliteit van wonen. Binnentuinen en fietsenbergingen worden steeds zorgvuldiger ingevuld. In de tweede plaats is er een aantal grote ontwikkelgebieden, zoals de Rozenbuurt, het Holenkwartier en Bangert Oosterpolder die in hoog tempo worden doorontwikkeld. Een derde opvallende item is het grote aantal aanvragen voor zonnepanelen in de beschermde binnenstad.

In het afgelopen jaar is een aantal bijzonder plannen de revue gepasseerd. Uiteraard de afrondende planvorming voor het Westfries Museum, maar tevens de functiewijziging van de monumentale stolp in Westerblokker. En ook het "gat van Hoorn", de braakliggende locatie aan de Nieuwendam heeft eindelijk een passende bestemming gekregen. Daarnaast waren er een paar kleine pareltjes in de vorm van stoepen, stoephekken en waaiers die aandacht kregen. Bij de grote ontwikkelingen vraagt de commissie vooral ook veel aandacht voor het klimaatbestendigheid en biodiversiteit van de openbare ruimte.

Afsluitend wil ik een compliment uitbrengen naar de gemeente Hoorn voor de aanpak van het Stadsstrand. Komende zomer zal het strand zich in volle glorie kunnen bewijzen als belangrijke openbare verblijfsruimte voor de stad. Deze ontwikkeling is met veel respect voor

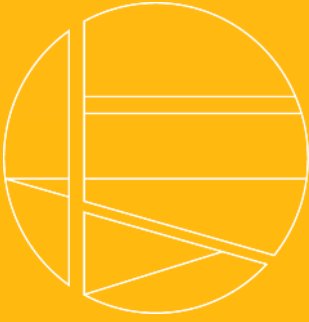
de natuurlijke en monumentale kwaliteiten van de bestaande oevers en de Westfriese Omringsdijk tot stand gekomen.

Rest mij uiteraard ook dit jaar weer de complimenten uit te spreken voor de efficiënte en enthousiaste ambtelijke ondersteuning. Zowel Vergunningen, Erfgoed als Stedenbouw dragen zorg voor een goede en vooral ook prettige vergaderorde.

Namens de Monumenten- en welstandscommissie, vanaf 1 januari 2024 de RACH,

Ron Baltussen

Actueel

Actueel

Dit jaarverslag biedt inzicht in de activiteiten van de Adviescommissie voor Ruimtelijke Kwaliteit in 2023 en onze inzet voor omgevingskwaliteit in uw gemeente. De gemeenteraad heeft ons opdracht gegeven om te adviseren volgens de gemeentelijke beleidskaders. Jaarlijks publiceren we dit verslag, niet alleen vanwege de wettelijke rapportageplicht, maar ook omdat we ons werk en de impact ervan graag belichten. Hierdoor kunnen we algemene informatie delen over de waarde van een goede omgevingskwaliteit en hoe dit wordt verankerd in het gemeentelijk beleid. Het jaarverslag geeft de gemeenteraad en anderen hopelijk inzicht in onze inspanningen voor een goede omgevingskwaliteit in de gemeente Hoorn.

Naast bespreking van bemensing, werkwijze en statistieken, illustreren we ons werk aan de hand van voorbeeldplannen, zowel klein als groot. Dit geeft de gemeenteraad inzicht in onze interacties met initiatiefnemers, ontwerpers en gemeenteambtenaren. Meestal leidt dit tot positieve adviezen, waarbij we de wensen van de initiatiefnemer zoveel mogelijk in evenwicht brengen met gemeentelijke beleidsdoelen.

De introductie van de Omgevingswet in 2024 betekent een nieuw tijdperk voor gemeenten. Gemeenten passen nieuwe instrumenten, kaders en processen toe. De noodzakelijke cultuurverandering die cruciaal werd gevonden voor een succesvolle introductie van de nieuwe wet is al geleidelijk op gang gekomen. De voorbereidingen om bestaande processen in het gemeentehuis te moderniseren, meer integraal naar plannen te kijken en ook de kwaliteit van de leefomgeving eerder bij planontwikkeling bespreekbaar te maken, zijn

vrijwel overal vergevorderd. Hierbij zijn natuurlijk lokale verschillen te ontdekken die aansluiten op de gemeentelijke organisatie en werkwijze.

Het jaar 2023 stond voor ons en onze gemeentelijke collega's in het teken van het instellingsbesluit dat de gemeenteraad heeft moeten nemen ter introductie van de nieuwe gemeentelijke adviescommissie onder de omgevingswet. Ook in uw gemeente is de instelling van de gemeentelijke adviescommissie als opvolger van de huidige commissie op tijd voltooid. In vrijwel alle gemeenten is ervoor gekozen om de commissie een bredere taakomschrijving te geven om een goede omgevingskwaliteit te bereiken. Op grond van de wet moeten enkele leden van de commissie monumentdeskundige zijn. Cultuurhistorische aspecten spelen een belangrijkere rol, en we hebben deskundigen op dat terrein opgenomen in de commissie, waar nodig doen we een beroep op bijzondere specialismen via MOOI Noord-Holland.

De gemeentelijke adviescommissie kan als onafhankelijk, deskundig en multidisciplinair team bijdragen aan de zorgvuldige afweging van publieke en private belangen en deze proberen zo goed mogelijk bij elkaar te brengen. Dit is fundamenteel anders dan de toetsende rol die commissies in het verleden hadden. Onder de Omgevingswet wordt het stellen van doelen belangrijker dan het voorschrijven van gedetailleerde regels. Hierbij is er meer behoefte aan een behulpzame constructieve vorm van adviseren, aan deskundige interpretatie van de spelregels en zorgvuldige inhoudelijke motivering. Hier ligt een belangrijke taak voor de onafhankelijke gemeentelijke adviescommissie.

Graag gaan uw adviseurs in de gemeentelijke adviescommissie de komende periode met u in gesprek over de inhoud van het kwaliteitsbeleid onder de Omgevingswet. Welke waarden en ambities staan centraal. Wat betekent dat voor de verschillende gebieden in de gemeente? In welke mate neemt de gemeente regie en wat wordt aan de mensen zelf overgelaten. Hoe landt dit in de nieuwe instrumenten als omgevingsvisie en omgevingsplan. De nieuwe vormgeving van het kwaliteitsbeleid onder de Omgevingswet is een omvangrijke opgave. Als commissie dragen we daar graag aan bij.

'Tegelijkertijd stelt het programma Mooi Nederland ruimtelijke kwaliteit centraal bij de aanpak van maatschappelijke opgaven – op de korte en de lange termijn (2030, 2050 en 2100). Met het programma Mooi Nederland borg ik de belevingswaarde, gebruikswaarde én toekomstwaarde bij het ordenen van de ruimte. Door de grote vraagstukken in de toekomst te verkennen, deze samen te brengen in integrale toekomstbeelden en te vertalen naar concrete inrichtingsoplossingen op gebiedsniveau laten we zien hoe we ons land kunnen inrichten met toevoeging van ruimtelijke kwaliteit.'

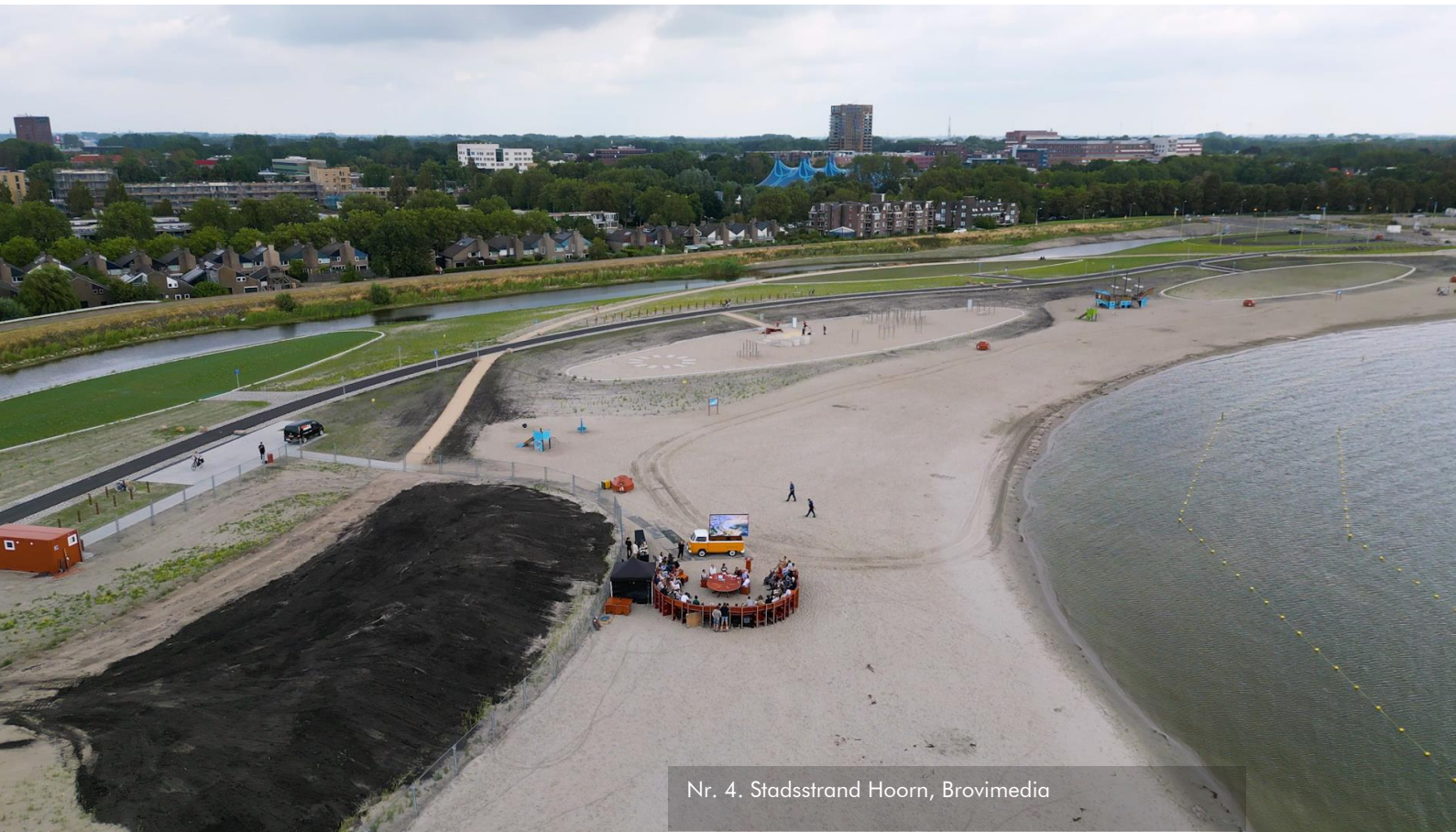
Kamerbrief bij contourennotitie Nota Ruimte 6-10-2023 Hugo de Jonge, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

In oktober 2023 zond Minister De Jonge de Contourennotitie Nota Ruimte naar de Tweede Kamer, als voorbereiding op de nieuwe Nota Ruimte. Deze notitie belicht de urgente keuzes voor overheden op het gebied van energie, natuur, woningbouw, landbouw, economie en infrastructuur en geeft een eerste richting voor rechtvaardige verdeling van de ruimte.

De contourennotitie presenteert de visie en schetst globaal de inhoudelijke richting van de nieuwe Nota Ruimte. De kern van deze visie is 'Heel Nederland'. Heel Nederland moet benut én recht gedaan worden om de schaarse ruimte rechtvaardig te verdelen, met behoud van ruimtelijke kwaliteit, ook voor toekomstige generaties. Ruimtelijke kwaliteit ontstaat door synergie tussen de herkomstwaarde, gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van een plek of gebied.

Herkomstwaarde gaat over de ontstaansgeschiedenis en identiteit van een plek in beeld. Gebruikswaarde gaat over effectief, efficiënt en meervoudig ruimtegebruik. Belevingswaarde stelt schoonheid, eigenheid en onderscheidende kwaliteit centraal. Toekomstwaarde draait om duurzaam, aanpasbaar en robuust ingerichte ruimte. Ontwerp speelt een essentiële rol, niet alleen in strategische verkenningen maar ook in concrete plannen en uitvoering.

Net als voor brede welvaart geldt bij ruimtelijke kwaliteit dat de uitwerking van plek tot plek verschilt. De grote verscheidenheid binnen ons land, in landschappen en stedenschoon, maar ook tussen stad en open landschap, is een kwaliteit en heel belangrijk voor het vestigingsklimaat. Werken aan ruimtelijke kwaliteit is daarom ook werken aan versterken van onderscheidende gebiedskwaliteiten.

Nr. 4. Stadsstrand Hoorn, Brovimedia

Wat is omgevingskwaliteit

Zorg voor een goede omgevingskwaliteit betekent aandacht voor cultureel erfgoed, de kwaliteit van natuur(schoon), ecologie en landschap, de stedenbouwkundige kwaliteit, de architectonische kwaliteit van bouwwerken en de inrichting van de openbare ruimte (Memorie van toelichting van de Omgevingswet (art.4.1.3)).

Het tot stand brengen van goede omgevingskwaliteit is geen vaststaand (objectief) gegeven, het gaat over de waardering die mensen hebben voor bepaalde kenmerken van hun leefomgeving. Die waardering is persoon-, plaats- en tijdgebonden. Mensen kunnen waardering hebben voor:

1. Herkomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de herkomst, die de geschiedenis van een gebied herkenbaar houden. Het kan gaan om plekken met historische betekenis, zoals monumenten, maar het kan ook een persoonlijk verhaal zijn bij een bepaalde plek;
2. Belevingswaarde; kenmerken die samenhangen met de beleving, zoals het groen, het uiterlijk van de bebouwing, de geborgenheid, de afwisseling of juist de rust;
3. Gebruikswaarde; kenmerken die samenhangen met het gebruik van een gebied, zoals de verschillende functies, de bereikbaarheid, de toegankelijkheid;
4. Toekomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de mogelijkheden voor de toekomst, zoals kansen voor groei, duurzaamheid, robuustheid, waardevastheid.

Bijzonder plan

Restauratie en verduurzaming van het Westfries Museum, Hoorn

Een zeer bijzonder plan waar de commissie de afgelopen twee jaar over heeft mogen adviseren betreft de restauratie van het Westfries Museum. Een rijksmonumentaal pand in het hart van de binnenstad. De belangrijkste ingrepen bestaan uit het herstellen van de fundering, het verduurzamen van de panden, het verbeteren van de toegankelijkheid, de samenvoeging met het buurpand Roode Steen 15 en het onderkelderen van het gehele complex.

Ten behoeve van de toegankelijkheid wordt aan de achterzijde van Roode Steen 16 een eigentijdse uitbreiding gerealiseerd over de gehele hoogte van de gevel. Hierin worden de lift en het trappenhuis opgelost. Verder wordt de routing langs de buitengevels gelegd waarbij meer contact met de Roode Steen zal ontstaan. Hiervoor moeten enkele doorbraken worden gemaakt. Ten behoeve van de verduurzaming van de panden werden installaties voorgesteld in de kapconstructie, op het dak en in de nieuwbouw.

De commissie is intensief betrokken bij de beoordeling van de plannen en heeft een aantal locatiebezoeken gebracht om de plannen beter te begrijpen. Het was voor de commissie van groot belang dat er een restauratievisie zou worden opgesteld waarin het spanningsveld werd weergegeven tussen de monumentale waarden en de voorgestelde ingrepen.

Voor wat betreft de installaties had de commissie ernstig bezwaar tegen de uitvoering op het dak en daarmee het dichtzetten van de zakgoten. Het daklandschap van Hoorn is

beschermd en vraagt om een terughoudende aanpak. Het verzoek was dan ook om de installatietechniek zoveel mogelijk te optimaliseren.

Uiteindelijk is de commissie met veel waardering akkoord gegaan met het plan.

Nr.5 Planbeoordeling door de commissie op het dak van het Westfries Museum. MOOI Noord-Holland

Zo werkt het

Zo werkt het

Even voorstellen

De Commissie voor Monumenten en Welstand Hoorn is benoemd door de gemeenteraad en samengesteld uit ervaren en vakbekwame adviseurs met kennis die nodig is binnen de gemeente Hoorn.

Het goed beoordelen van alle ruimtelijke aspecten van een initiatief of plan vraagt kennis, ervaring en vakmanschap. De adviseurs zijn specialisten op het terrein van landschap, stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur en zij zijn onafhankelijk ten opzichte van de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur. In 2023 bestond de commissie uit de volgende adviseurs:

- Ron Baltussen, voorzitter
- Rob de Vries, architectlid tot 1 februari 2023
- Kees Doornenbal, architectlid vanaf 1 februari 2023
- Hans Boonstra, monumentendeskundige
- Ann-Katrin Adolph, monumentendeskundige
- Jaap van der Hout, burgerlid namens Vereniging Oud Hoorn

De commissie werd ondersteund door:

- Renee Stroomer MA, commissiesecretaris
- Nico Happé, plantoelichter monumenten en beschermde -en bijzondere gebieden
- Mariska Dijkman, plantoelichter voor de overige gebieden
- Mariska Dijkman, plantoelichter

"De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid gaan razend snel. Gewenste technische ingrepen (warmtepompen, panelen etc.) en beoogd aanzicht leveren vaak een conflict op. De focus van de commissie ligt steeds weer op het vinden van een passend alternatief."

Ron Baltussen,
voorzitter

Werkwijze

De gemeente legt de plannen aan de commissie voor in een openbaar toegankelijke vergadering. De vergaderingen vonden in 2023 gedeeltelijk digitaal plaats vanwege de coronacrisis. Niettemin is al het mogelijke gedaan om het openbare karakter van de vergadering in stand te houden. Initiatiefnemers en eventueel hun adviseur en/of ontwerper worden in de gelegenheid gesteld om via een videoverbinding het initiatief toe te lichten. Belanghebbenden en geïnteresseerden kunnen bij de gemeente verzoeken om de behandeling van de plannen te volgen en worden dan toegelaten. De vergaderdata voor uw gemeente vindt u via deze [link](#)

De commissie kan in verschillende samenstellingen adviseren. Zo is het mogelijk om een zo geheten preadvies aan te vragen. Er vindt dan vooroverleg plaats met de commissie op een vroeg(er) moment in het planproces en zo kan haar inbreng nog relatief eenvoudig worden meegenomen door de initiatiefnemer of ontwerper. Daarnaast worden niet alle plannen door de voltallige commissie behandeld. Plannen kunnen namelijk ook behandeld worden door de kleine commissie of ambtelijk worden afgehandeld. Bij de grotere plannen is de stedenbouwkundige van de gemeente aanwezig om de commissie te informeren.

Van elke planbehandeling, of dit nu gaat om een vergunningaanvraag of om een vooroverleg, stelt de commissie een advies op. We streven ernaar dat het advies begrijpelijk is voor iedereen; helder geschreven en zonder gebruik van onnodig jargon. Bovendien moet het advies juridisch houdbaar zijn. De gemeentelijke plantoelichter zorgt voor het openbaar maken en versturen van de adviezen naar het college, de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden.

Beoordelingskaders

Er zijn meerdere gemeentelijke beoordelingskaders waar de commissie rekening mee houdt. De Welstandsnota van de gemeente Hoorn is het belangrijkste beoordelingskader. Deze is in 2019 herzien en is in 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Via deze [link](#) kunt u de welstandsnota voor uw gemeente inzien. Ook bestaat er erfgoedbeleid. Via deze [link](#) kunt u lezen welk erfgoedbeleid uw gemeente voert. Naast de welstandsnota zijn er ook beoordelingscriteria opgenomen in de beeldkwaliteitplannen van bijzondere gebieden. Vastgestelde beeldkwaliteitplannen maken deel uit van de welstandsnota en kunnen door de commissie gebruikt worden als beoordelingskader. In veel gevallen is ook het bestemmingsplan en ander ruimtelijke ordeningsbeleid voor de commissie relevant. De beoordelingskaders zijn naar onze mening over het algemeen goed toepasbaar en dragen bij aan de constructieve dialoog die we voeren met initiatiefnemers. De kaders maken duidelijk wat de gemeente wil bereiken met het kwaliteitsbeleid en bieden houvast bij de begeleiding en de beoordeling van plannen.

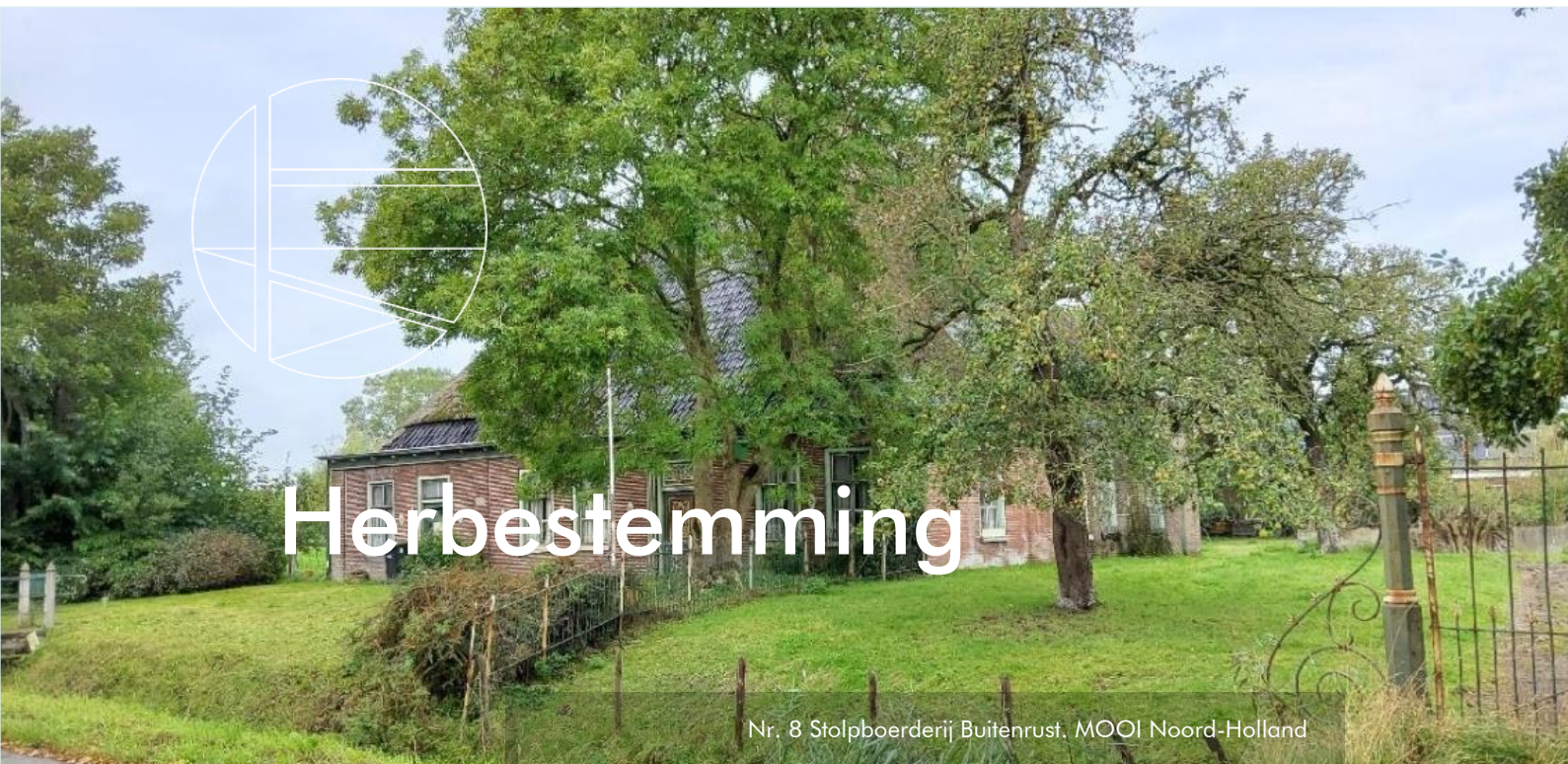
De beoordelingskaders zijn naar onze mening over het algemeen goed toepasbaar en dragen bij aan de constructieve dialoog die we voeren met initiatiefnemers. De kaders maken duidelijk wat de gemeente wil bereiken met het kwaliteitsbeleid en bieden houvast bij de begeleiding en de beoordeling van plannen.

MOOI DARS

Ook in 2023 zijn we doorgedaan met het verbeteren van ons adviesregistratiesysteem MOOI DARS. Op basis van gebruikersfeedback heeft dit jaar een update plaatsgevonden, waarbij de gebruikerservaring van het systeem is verbeterd en nieuwe functies zijn toegevoegd. Inmiddels maken ook onze zusterorganisaties Libau en Hûs en Hiem gebruik van het systeem. Samen met hen blijven we dit ontwikkelen. Zo wordt eraan gewerkt om meer soorten advisering te kunnen faciliteren – ook ambtelijke advisering. Daarnaast verwachten we in 2024 klaar te zijn om een koppeling met de gemeentelijke zaaksystemen te maken, zodat we een deel van de gegevens geautomatiseerd kunnen uitwisselen.

Herbestemming

De herbestemming van een rijksmonumentale stolpboerderij, Blokker

Stolpboerderij 'Buitenrust' is gebouwd in de negentiende eeuw, aangewezen als rijksmonument en wordt herbestemd tot kinderdagverblijf. De voorgevel dateert uit 1862 en het interieur van de stolpboerderij verkeert grotendeels in oorspronkelijke staat met onder meer in de woonkamer een vermoedelijk achttiende-eeuwse smuiger, bedsteden met spiegelbeklachte deuren en een balkenplafond met florale beschildering. Ook in de koestal is het stalgedeelte vrijwel oorspronkelijke bewaard gebleven, onder andere met een blauwgeverfde wand, grup en houten koeschotten. Een grote portie creativiteit en doorzettingsvermogen is noodzakelijk om binnen deze monumentale structuren een nieuwe functie in te passen die de bestaande typologie en routing respecteert. De woonkamers blijven grotendeels in tact, de koestal wordt als één ruimte behouden en het vierkant blijft beleefbaar.

De commissie heeft waardering voor het feit dat een dergelijk complex programma in deze monumentale stolp wordt ondergebracht. Aandachtspunten waren onder andere de ingrepen in de koestal waar de monumentale waarden in eerste instantie te veel zouden worden aangetast, het wijzigen van de linkerzijgevel en het maken van openingen in het dak. Het is van belang dat het gesloten karakter van de stolpboerderij gerespecteerd wordt.

Uiteindelijk is er een plan ontstaan waarmee de monumentale waarden naar mening van de commissie voldoende worden gerespecteerd en de stolpenlogica voldoende afleesbaar blijft. Het behoud van deze monumentale stolp is met de herbestemming zeker gesteld.

Nr. 9 Visualisatie schetsplan. TPAHG Architecten

Nr. 10 Visualisatie terreininrichting. TPAHG Architecten

Cijfers

Cijfers

In de onderstaande tabellen is onze advisering in 2023 weergegeven in cijfers. Op hoofdlijnen kunnen we concluderen dat het aantal nieuwe aanvragen met circa 9% is gedaald ten opzichte van 2022. Bij 23% van de planbehandelingen is er een bezoeker aanwezig geweest om het plan toe te lichten. Hieronder worden de deeltabellen ook nog apart toegelicht.

Aanvraagsoorten

De commissie heeft verschillende type plannen in verschillende stadia ter beoordeling voorgelegd gekregen. In 2023 heeft de Commissie voor Monumenten en Welstand Hoorn 273 nieuwe aanvragen behandeld. Sommige plannen worden meerdere keren behandeld, zo zijn er 184 herhalingen geweest en daarmee komt het totaal aantal planbehandelingen op 457.

Aantal planbehandelingen	Soort aanvraag		
Soort aanvraagsoort	Aantal aanvragen	Herhaling	Aantal behandelingen
Omgevingsvergunning	161	106	267
Omgevingsvergunning monument	28	28	56
Omgevingsvergunning na supervisietraject	15	4	19
Preadvies	38	16	54

Preadvies monument	3	8	11
Beleidsadvisering	5	4	9
Handhaving en excessen	9	6	15
Informeel advisering	9	11	20
Reclame	5		5
Sloopvergunning		1	1
Aantal behandelingen	273	184	457

Soort adviezen

In 2023 kon de commissie in 198 gevallen bij de eerste behandeling adviseren akkoord te gaan. In veel gevallen betroffen dit plannen waarvan het eerste ontwerp al voldeed aan het gemeentelijk beleid, zorgvuldig waren uitgewerkt en waarbij een compleet dossier aan de commissie ter beoordeling werd voorgelegd. In sommige gevallen duurde het langer om tot een akkoord te komen, bijvoorbeeld vanwege de complexiteit van een plan of het vroege stadium waarin een (schets)plan werd voorgelegd. Ook in die gevallen is meestal tot een positief eindadvies gekomen.

	Jaren					
	2023					
Adviezen aan B&W	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Aanhouden	38	8,32%	50	10,64%	42	7,84%
Akkoord	198	43,33%	212	45,11%	227	42,35%
Akkoord op hoofdlijnen	32	7,00%	32	6,81%	43	8,02%
Collegiaal overleg	30	6,56%	31	6,60%	35	6,53%
Geen bezwaar	1	0,22%		0,00%		0,00%
Naar grote commissie		0,00%	1	0,21%		0,00%
Niet akkoord	14	3,06%	17	3,62%	20	3,73%
Niet akkoord, nader overleg	68	14,88%	44	9,36%	59	11,01%
Niet akkoord, tenzij	76	16,63%	83	17,66%	101	18,84%
Niet behandeld		0,00%		0,00%	9	1,68%
Eindtotaal	457	100,00%	470	100,00%	536	100,00%

Erfgoedbehandelingen

In 2023 zijn er 194 erfgoedbehandelingen aan de commissie voorgelegd, dit zijn er 41 minder dan in 2022.

	Jaren	
	2023	2022
Erfgoedstatus	Aantal	Aantal
Rijksmonument	60	54
Provinciaal monument		1
Gemeentelijk monument	28	41
Beeldbepalend of karakteristiek pand	58	57
Beschermd dorps- of stadsgezicht	28	55
Gebied met cultuurhistorische waarde	20	27
Eindtotaal	194	235

Register van plaatsvervangers

Vastgesteld op 31 december 2023

De aan MOOI Noord-Holland verbonden adviseurs zijn opgenomen in het jaarlijks vast te stellen register van plaatsvervangers.

MOOI Noord-Holland voorziet bij incidentele afwezigheid van de voorzitter of één van de leden in vervanging door een gekwalificeerd commissielid, die zitting heeft in één van de onder MOOI Noord-Holland ressorterende adviescommissies.

Adviseur	Beroep/ deskundigheid	Specialisme/ expertise
drs. Hester Aardse	architectuurhistoricus/ cultuurhistoricus	erfgoed en ruimte, stedenbouw en groen erfgoed
ir. Ann-Katrin Adolph	restauratiearchitect/ erfgoeddeskundige	duurzaamheid
ir. Debby Alferink	architect	
Sander van Alphen MA	erfgoeddeskundige	
ir. Sandra van Assen	stedenbouwkundige/ architect	duurzame verstedelijking
ir. Sebas Baggelaar	architect/ erfgoeddeskundige	
ir. Ron Baltussen	architect	restauratie
ing. Simone Bleumink	architect	
drs. Anita Blom	architectuurhistoricus/ erfgoeddeskundige	
ing. Hans Boonstra	erfgoeddeskundige	
ir. Belinda van Buiten	architect/ stedenbouwkundige	

ir. Eddo Carels	architect/ bouwhistoricus	herbestemming
ing. Richard Colombijn AvB	stedenbouwkundige/ landschapsarchitect	openbare ruimte
Laura de Bonth MSc	stedenbouwkundige	energie-infrastructuur
Marlies van Diest	landschapsarchitect	
Kees Doornenbal	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
ir. Willemien van Duijn	architect	
ir. Bart Duvekot	architect	openbare ruimte
dipl. ing. Oliver Ebben	architect	renovatie, interieur en duurzaam bouwen
ing. Patrick van Emmerik AvB	architect/ stedenbouwkundige	
ir. Ben Ewals	stedenbouwkundige	
dr. Sophie van Ginneken	architectuurhistoricus	
ir. Bastiaan Gribling	architect/ stedenbouwkundige	kunst
ir. Marcel Heijmans	restauratiearchitect/ bouwhistoricus	stadshistorie
ir. Kees van Hoek	architect	
dr. ing. Natasja Hogen	architectuurhistoricus/ bouwhistoricus	
drs. Dorine van Hoogstraten	architectuurhistoricus/ cultuurhistoricus	
ing. Cees Hooysschuur AvB	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
Jeroen Hooysschuur	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
Aniek de Jong MA	erfgoeddeskundige	gebouwd erfgoed
ir. Bastiaan Jongerius	architect	landelijk erfinrichting, natuurinclusiviteit
Bo Jonk, MA	architectuurhistoricus/ erfgoeddeskundige	
ir. Jan-Richard Kikkert	architect	
ir. Klaas Kingma	architect	stedenbouw
ir. Dan Knijnenburg	architect/ restauratiearchitect	restauratie
Victorien Koningsberger MA	architectuurhistoricus	
drs. Irmgard van Koningsbruggen	kunst- en architectuurhistoricus	
Stefan Kooi MA	archeoloog	
ir. Judith van Korpershoek	architect	
ir. Paul Kramer	architect	

ir. Egon Kuchlein	architect	nieuwbouw, restauratie, infrastructuur, openbare ruimte
mr.drs. Lilian Kusters	architectuurhistoricus	restauratie
drs. Ingrid Langenhoff	sociaal geograaf	
ir. Alenca Mulder	architect	restauratie
ir. Jorrit Mulder	architect	restauratie
Juliet Oldenburger MA	tuinhistoricus	
ir. Maarten Overtoom	architect	openbare ruimte
Daniël Peters MArch	architect	
ir. Hans Pluckel	architect	erfgoed
ir. Dana Ponec	architect	stedebouw
Hendrik Sieger Postuma AvB	architect	erfgoed
Primo Reh MA	erfgoeddeskundige/ cultuurhistoricus	
ir. Remco Reijke	stedebouwkundige	openbare ruimte
ir. Miranda Reitsma	stedebouwkundige	ateliermeester
ir. Peter Rutten	architect	erfgoed
ir. Peter de Ruyter	landschapsarchitect	hydrologie, veenweiden
ing. Romy Schuit MA	architectuurhistoricus/ bouwkundige	architectuurhistorie
Renee Stroomer MA	erfgoeddeskundige	agrarisch erfgoed
ing. Jeroen Twisk	bouwhistoricus	restauratie
ir. arch. Karianne Vandenbroucke	architect/ erfgoeddeskundige	
ir. Anouk Vermeulen	architect	interieur
ing. Onno Vlaanderen	architect	stedebouw
Rob de Vries AvB	architect/ restauratiearchitect/ bouwhistoricus	restauratie en bouwhistorie
ir. Hester Wessels	architect/ restauratiearchitect	restauratie
ir. ing. Robbert Jan Wijntjes	stedebouwkundige	
ir. Anke Zeinstra	architect	
ing. Nico Zimmermann AvB	architect/ erfgoeddeskundige	erfgoed
dr. Kim Zweerink	cultuurhistoricus	stadshistorie

Nr.11 Visualisatie ontwerp voormalige Philipsfabriek. Marc Koehler Architects

De twee fabriekshallen van de voormalige Phillipsfabriek in het Holenkwartier worden gerenoveerd en herbestemd tot hotel, fitnesscentrum, kinderdagverblijf, enkele commerciële functies en 33 woningen door middel van houten box-in-box units. Het is de ambitie om de fabriek in oude glorie te herstellen en de bestaande gevels zoveel mogelijk te respecteren. De oorspronkelijke onderdoorgang vanaf de Holenweg naar het binnenhof wordt weer teruggebracht. De commissie uit haar complimenten voor het indrukwekkende plan met een hoog ambitieniveau en is van mening dat de revitalisering van dit fabriekspand een positieve bijdrage zal leveren aan de leefomgeving van het Holenkwartier.

Erfgoed plan

Nr. 12 Het ontwerp gevisualiseerd in de straatwand. b.v. bouwbedrijf C. Peerdeman & Zonen

Erfgoed plan

Nieuwbouw in het beschermd stadsgezicht Hoorn

Het werd ook wel 'het gat van Hoorn' genoemd, deze locatie aan de Nieuwendam waar al jaren een braakliggend stuk grond ligt. Dit jaar werd op deze locatie het plan voor nieuwbouw aan de commissie voorgelegd bestaande uit het realiseren van een dubbel woonhuis. Het is de wens om in dezelfde typologie te blijven als de historische pakhuizen die er ooit stonden. Het eerste plan toont twee tuitgevels met zadeldakken en een gezamenlijke entree in het midden.

De commissie is niet gelijk overtuigd van het eerste plan en adviseert om twee individuele woningen te realiseren met een eigen vormgeving en een eigen voordeur. Het plan wordt hierop aangepast. Er worden twee woningen gerealiseerd met een eigen karakter, de één meer pakhuysachtig in metselwerk met een tuitgevel en de ander meer klassiek in stucwerk met een kroonlijst en schildkap.

De commissie heeft waardering voor het feit dat er een invulling is gevonden voor 'het gat van Hoorn' en is van mening dat de woningen goed aansluiten op de omgeving en mee doen in de parcellering van de straatwand.

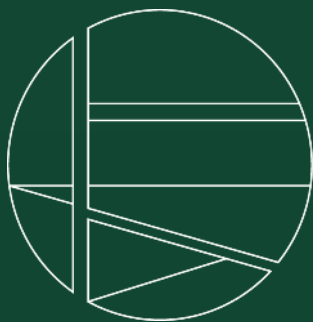

Nr. 13 Visualisatie van het eerste plan. B.v. bouwbedrijf C. Peerdeman & Zonen

Nr. 14 Visualisatie van het definitieve ontwerp. b.v. bouwbedrijf C. Peerdeman & Zonen

De advisering

De advisering

De adviezen zijn openbaar en worden uitgebracht aan het college van B&W. In het jaar 2023 zijn alle adviezen van de commissie overgenomen door het college van B&W.

Het plan voor De Weel 8 betreft het gedeeltelijk verhogen van de kap van een jaren vijftig woning. De afdeling ruimtelijke ordening van de gemeente staat positief tegenover het voorstel, de afdeling stedenbouw acht het plan echter niet wenselijk. Gelet op de toekomstige ontwikkelingen aan het Pelmolenpad, als onderdeel van Poort van Hoorn, acht de commissie het voorstelbaar om ruimte te geven aan meer volume. Wel heeft de commissie daarbij geadviseerd om de kap in het geheel te verhogen waarbij de vorm een eenduidig beeld oplevert. Op die manier heeft de commissie een aanjagende rol gehad en iets mogelijk gemaakt dat op het eerste gezicht stedenbouwkundig niet mogelijk leek.

Het plan voor de Boogschutter 80 betreft het realiseren van een serre op het balkon van een woning in een rij. De commissie ziet mogelijkheden om een dergelijk voorstel te realiseren, maar is wel van mening dat het ontwerp rekening dient te houden met de bestaande ritmiek van de gevel. Het advies is dan ook om de uitbouw over de hele breedte van het balkon te realiseren zodat er een rustig beeld ontstaat wanneer ook de naastgelegen woningen worden uitgebreid. Het uitgewerkte plan is naar mening van de commissie zorgvuldig en met respect voor de bestaande jaren zeventig architectuur. Deze uitbreiding zal als voorbeeld dienen voor de toekomstige uitbreidingen.

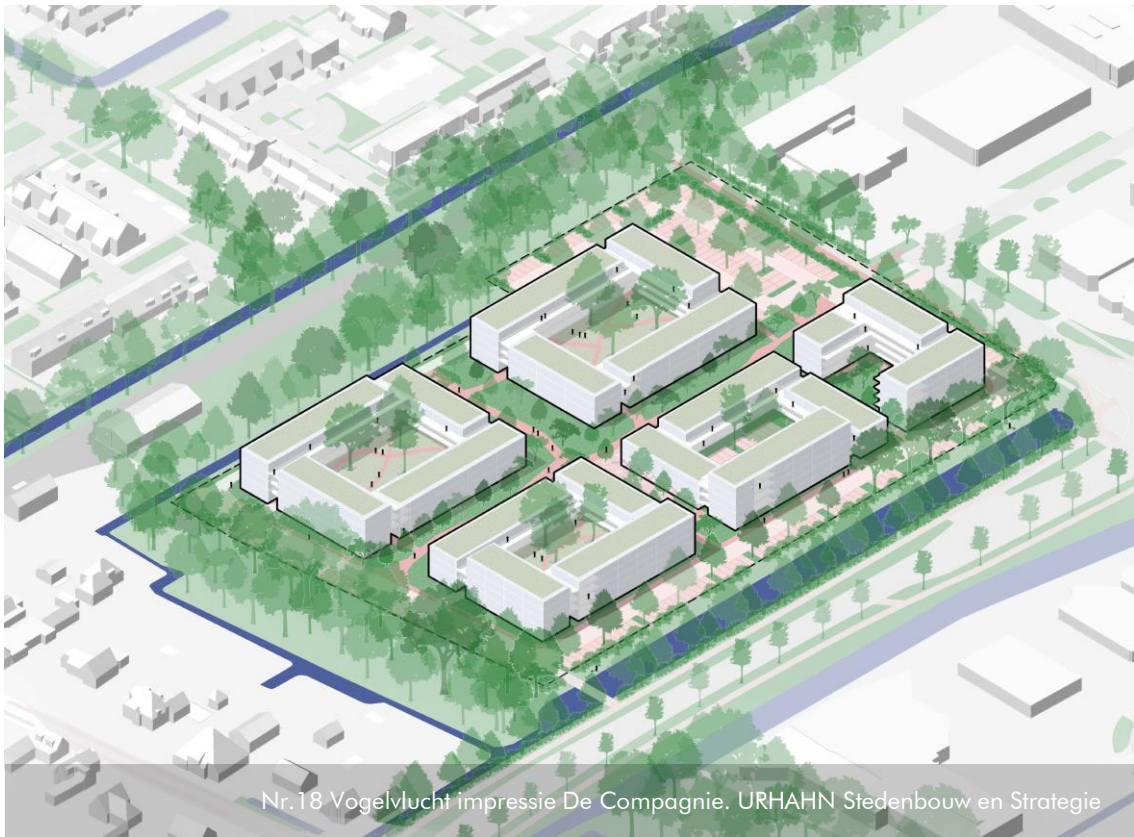

Nr.17 Impressie ontwerpvoorstel. TPAHG Architecten

Adviezen ruimtelijke plannen, kwaliteitsgesprekken, procesbegeleiding, beleidsontwikkeling

In 2023 is de commissie betrokken geweest bij diverse ruimtelijke plannen, zoals het stedenbouwkundig plan voor Buitenstad aan de Berkhouterweg, de ontwikkelingen in het Holenkwartier en in Rozenbuurt. Maar ook de herontwikkeling van het terrein van de voormalige PI in Zwaag, ook wel bekend als De Glasbak. Daar worden ongeveer 260 woningen gerealiseerd in een modulair bouwsysteem met ruimte voor maatschappelijke voorzieningen. Vanuit de commissie is waardering voor de manier waarop gezocht wordt het plan in het oorspronkelijke landschap te laten landen en het gebied te vergroenen. Voorzitter Ron Baltussen zal vanuit de commissie worden gemandateerd om in het Kwaliteitsteam mee te denken en wordt intensief betrokken bij de planvorming.

Voor de Rozenbuurt is, naast de ontwikkelingen op de vrije kavels, het eerste appartementencomplex in de vorm van een 'groot huis' aan de commissie voorgelegd. Het concept bestaat uit een verhoudingsgewijze vergroting van tweehonderd procent van het archetype van een grondgebonden woning en heeft daarmee een relatie met de grondgebonden woningen in de wijk. De commissie uit haar waardering voor het concept en de manier waarop een groot aantal woningen in een dergelijke archetypische vorm is ondergebracht. Tevens is het beeld vanuit het beeldkwaliteitsplan overeind gebleven. Dat kan de commissie echter niet zeggen van de woningen op de vrije kavels die ondanks het beeldkwaliteitsplan en de kavelpaspoorten toch niet helemaal voldoen aan het gewenste beeld.

Ondersteunende activiteiten

De adviseurs van MOOI Noord-Holland doen meer dan hun werk in de gemeentelijke adviescommissies. Wij ondersteunen vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland bij het behoud en de ontwikkeling van omgevingskwaliteit. Voor de gemeente Hoorn hebben wij de volgende ondersteunende activiteiten uitgevoerd:

- Procesbegeleiding: in de gemeente Hoorn is in het jaar 2023 voor de volgende gebieden een previsor of supervisor werkzaam geweest: Zevenhuizen, Bangert & Oosterpolder, Holenkwartier, Rozenbuurt, Poort van Hoorn en de bouwplannen op de oude hockeyvelden.
- Beleidsontwikkeling: de commissie heeft in het jaar 2023 geadviseerd over het Beeldkwaliteitplan Marketenster 5 en de oude hockeyvelden
- De commissie was onderdeel van de selectiecommissie voor de tender ten behoeve van de woningbouw op de oude hockeyvelden.
- In juli streek ONGEZOUTEN een hele dag neer in de gemeente Hoorn, op het nieuwe stadsstrand. Aan de hand van expedities, lezingen en toekomstgesprekken ontstond ruimte voor inspiratie, kennisdeling en verbinding. Hoe werken we aan gedragen vergezichten voor het IJsselmeer en de Rijndelta op lange termijn en tegelijk werken we morgen al aan waarde en goede omgevingskwaliteit creëren zoals die bij het stadsstrand van Hoorn zijn ontstaan.
- Bij de volgende bijeenkomsten georganiseerd door het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland waren medewerkers van de gemeente Hoorn aanwezig:

erfgoedteam 'Erfgoed en de transitie van het landelijk gebied', erfgoedteam: 'Erfgoedvrijwilligers', erfgoedteam 'Omgevingskwaliteit door Erfgoed', de lente-excursie van het erfgoedteam, de presentatie van de archeoglossy Schatrijk, masterclass Groen Erfgoed in de Omgevingswet, Advisering onder de Omgevingswet, Archeologiebeleid, de Omgevingswet en het DSO en de basismodule voor niet-erfgoedambtenaren: verduurzaming en erfgoed,

Nr. 20 ONGEZOUTEN op het strand van Hoorn. Hester Berkelmans

Hoe is het met?

Het Holenkwartier

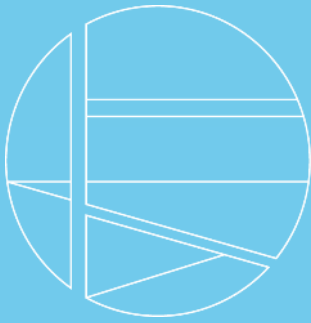
De eerste deelgebieden in het Holenkwartier zijn inmiddels gerealiseerd en de commissie heeft er in 2023 een locatiebezoek gebracht om de nieuwbouw te bekijken. Zij is blij met een dergelijk initiatief in de stad, waarmee weer wordt geïnvesteerd in een goed woonklimaat. De commissie is nog steeds nauw betrokken bij de planvorming, mede door de inzet van supervisors.

Tijdens de planbehandelingen heeft de commissie haar zorgen uitgesproken over de haalbaarheid en duurzaamheid van het materiaal en hoopte zij dat de uitvoering in de praktijk overeenkomt met de getoonde visualisaties. Verder is uitgebreid gesproken over de inrichting van de openbare ruimte en is geadviseerd om de ruimtes tussen de gebouwen mee te ontwerpen. Tijdens haar bezoek constateert de commissie dat de invulling van de openbare buitenruimte nog vrij mager is.

De commissie is ook langs de oude Philipsfabriek gefietst. Zij heeft waardering voor de herbestemming van het gebouw. De fabriek wordt hierdoor een centrum voor het Holenkwartier, een plek waar allerlei activiteiten plaatsvinden en mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Evaluatie en aanbevelingen

Evaluatie en aanbevelingen

Als onafhankelijk adviseur dragen wij bij aan een goede omgevingskwaliteit in uw gemeente. Die zorg delen we samen met de initiatiefnemers en met u. Elk jaar bespreken we tijdens een evaluatiegesprek met de portefeuillehouder de belangrijkste ontwikkelingen binnen uw gemeente en formuleren we aandachtspunten voor de toekomst. Op 24 april 2024 vond dit jaarlijkse evaluatiegesprek plaats over het jaar 2023. De belangrijkste uitkomsten van dat gesprek zijn:

- De gemeente Hoorn heeft een aantal pilots gedraaid met de Omgevingstafels, maar intern wordt er geworsteld met de bezetting van de tafels en het type plan dat ter tafel moet komen. Dit is iets waar meerdere gemeenten mee worstelen. De intaketafel functioneert wel goed, daar wordt veel afgevangen.
- Het afgelopen jaar is een start gemaakt met een programma voor de Binnenstad en het Waterfront. Hier is een strategisch actieteam voor opgericht bestaande uit inwoners, ondernemers, gemeente en culturele organisaties. Inmiddels ligt er een actieagenda. Een belangrijke actie is het realiseren van een plintenstrategie om te voorkomen dat de plint volledig wonen wordt in plaats van winkels.
- Voor wat betreft de juiste mix aan detailhandel worden grotere volumes gemist aan het Grote Noord. Dit is echter lastig omdat het huidige beleid het samenvoegen van panden niet toestaat.
- De verrommeling van de binnenstad staat genoteerd.
- Op het gebied van energie-infrastructuur is op dit moment veel gaande. De gemeente Amsterdam heeft samen met Liander een eerste aanzet gedaan voor kaders om dit beter te kunnen stroomlijnen. Daarnaast wordt er vanuit de provincie een bovenregionaal adviesteam (Kwaliteitsteam Energie-Infra) ingericht om zowel op

de grote als kleine schaal meer kwaliteit toe te voegen. In de wijk Kersenboogerd is een eerste pilot doorlopen en daar worden circa 50 stations geplaatst.

- Poort van Hoorn: het bestemmingsplan is vastgesteld. De gemeente werkt op dit moment aan een ontwikkelstrategie. De commissie geeft aan graag weer aangehaakt te worden.
- De commissie wordt gevraagd om bij de gemeenteraad langs te gaan.

Overige aanbevelingen door de commissie

De Commissie voor Monumenten en Welstand Hoorn doet - vanuit haar ervaringen en inzichten - nog de volgende aanbevelingen:

- De commissie uit haar zorgen over de toename van vervuiling van de openbare ruimte in de binnenstad daar allerlei noodzakelijke en minder noodzakelijke toevoegingen. De commissie gaat graag in gesprek om de wildgroei aan straatmeubilair en andere (nuts)voorzieningen in goede banen te leiden.
- De opgesplitste winkelpanden in de binnenstad vragen veel aandacht van de commissie, temeer omdat het vaak belangrijke panden betreft en omdat de kwaliteit van de ontwerpen dikwijls onder de maat is. De commissie vraagt de beleidsmakers in de gemeente dan ook goed naar de te stellen kaders voor deze ontwikkelingen te blijven kijken.
- Met de intrede van de Omgevingswet werken gemeenten aan nieuw instrumentarium op het gebied van een goede omgevingskwaliteit. Uw commissieleden hebben al ervaring met het ontwikkelen van nieuwe, minder gedetailleerde en op maatschappelijke doelen gebaseerde kaders. Graag stellen we deze knowhow ter beschikking.
- Verduurzaming en het klimaat zijn actuele thema's die steeds zichtbaarder en ingrijpender aanwezig zijn. De groeiende vraag naar zonnepanelen, warmtepompen en windmolens heeft impact op de bebouwde omgeving, maar ook veranderingen in gebruik van materialen (duurzaam geproduceerd en hernieuwbaar) en maatregelen voor de biodiversiteit brengen steeds nadrukkelijker veranderingen met zich mee. De invoering van de Omgevingswet is voor veel gemeenten een logisch moment om de nota's te vernieuwen. De meesten kiezen ervoor om de gelegenheid aan te grijpen als een kans om hier ook beleid op het gebied van duurzaamheid in op te nemen. In Hoorn zijn voor dergelijke ingrepen op dit criteria opgenomen. De commissie adviseert om actief aan de slag te gaan en na te denken over de gevolgen en inpasbaarheid van deze veranderingen bij het opstellen van bijvoorbeeld beeldkwaliteitsplannen en nota's. Uiteraard is de commissie bereid om mee te denken over het thema en te ondersteunen waar mogelijk.
- Veel gemeenten zijn aan het werk (oefenen) met de Omgevingstafel. Doet uw gemeente dit ook? Het is aanbevelingswaardig om een lid van de commissie hierbij aan te laten sluiten.
- Mochten er vragen zijn over de Omgevingswet, de rol van de commissie of bent u benieuwd naar onze werkzaamheden? U bent welkom om aan te sluiten bij onze vergaderingen, of wij komen graag bij u langs.
- Als u hulp nodig heeft op het vlak van beleid over erfgoed, dan kunt u contact opnemen met het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland. Hier proberen we waar het kan binnen bepaalde grenzen ondersteuning te bieden. Laat vooral weten wanneer hulp gewenst is.

Tot slot

Met dit jaarverslag geven we inzicht in de manier waarop de Commissie voor Monumenten en Welstand Hoorn de hand van de geldende beleidskaders adviseert over goede omgevingskwaliteit binnen uw gemeente. Dit is een doel waar wij ons graag voor inzetten en aan bijdragen. We doen dat zoveel mogelijk in het openbaar en in dialoog met betrokkenen.

De plannen in dit jaarverslag zijn slechts een greep uit de vele uiteenlopende plannen waarover de commissie dit jaar heeft mogen adviseren. Wij nodigen u van harte uit om in 2023 (digitaal) bij ons binnen te lopen en zelf te ervaren hoe boeiend en genuanceerd de advisering over omgevingskwaliteit is.

Nr.24 Zicht op Hoorn vanaf het stadsstrand, MOOI Noord-Holland

Colofon

Auteur

Renee Stroomer, secretaris Commissie voor Monumenten en Welstand Hoorn

Met bijdragen van

Ron Baltussen, voorzitter Commissie voor Monumenten en Welstand Hoorn

Jef Mühren, directeur MOOI Noord-Holland

Sanne van Zoest, communicatiemedewerker MOOI Noord-Holland

Bo Jonk, commissiesecretaris en projectmedewerker Erfgoed MOOI Noord-Holland

Hoorn, april 2024

Basisontwerp

Funcke Creatieve Partners

Uitwerking

Peter Koomen

MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit

Emmastraat 111

1814 DP Alkmaar

072-520 44 59

info@mooinoord-holland.nl

www.mooinoord-holland.nl

@MOOI_NH